

Migracijski pritiski na Republiko Slovenijo - varnostne razsežnosti ilegalnih pobegov čez državno mejo v letu 1998

Roman Batis*

Migracijski pritiski na Republiko Slovenijo v zadnjih letih strmo naraščajo. Največ ilegalnih migrantov prihaja v Slovenijo s kriznih območij nekdanje Jugoslavije. Slovenija je za številne vzhodnoevropske in afroazijske migrante predvsem prehodna država, medtem ko za migrante s Kosova že postaja zanimiva kot imigrantska država. Slovenija se srečuje tudi z mednarodnim organiziranim kriminalom, ki kuje velike zasluge z izkoriščanjem migrantov (tihotapljenje, prevažanje, zaposlovanje in prebivanje na črno), ter s ksenofobičnimi pojavi.

Ključne besede: migracija, organizirana kriminaliteta, ilegalni prehodi čez državno mejo, begunci, policija, Slovenija

UDK: 343.343.6

1. Uvod

Policija ugotavlja pri spremljanju migracijskih pritiskov na Republiko Slovenijo oziroma nedovoljenih pobegov čez državno mejo, da se tovrstna gibanja še zdaleč niso umirila oziroma ustalila. Medetnično zaostrovanje odnosov na Kosovu, odkrivanje množičnih grobišč, neučinkovitost pripadnikov Kforja pri preprečevanju maščevanja, tokrat albanskega prebivalstva, kakor tudi množični val demonstracij v Srbiji zoper režim Slobodana Miloševića, povzročajo nevarnost ponovne destabilizacije širšega območja Balkana ter s tem nadaljnega prihoda, ne samo beguncev z območja Kosova, temveč tudi iz Srbije in Makedonije. Nadaljnji pritiski pa se bodo nadaljevali tudi s strani državljanov vzhodnoevropskih ter celo afroazijskih držav, kjer so družbenoekonomske razmere težavne.

Slovenija je za številne vzhodnoevropske in afroazijske migrante predvsem tranzitna država, medtem ko za migrante z območja nekdanje Jugoslavije že postaja zanimiva kot ciljna, imigrantska država.

Ilegalne migracije prinašajo številne negativne pojave in povzročajo nastajanje specifičnega kriminala. Organizirane mednarodne kriminalne združbe, ki se ukvarjajo z nedovoljenimi migracijami namreč ustvarjajo velike dobičke s tihotapljenjem ljudi, ponarejanjem potnih listin in vizumov, nastanitvijo beguncev, posredovanjem zaposlitev na črno, z izrabljanjem žensk za prostitucijo ipd.

Številni tujci, ki prihajajo v Slovenijo postajajo tudi storilci različnih kaznivih dejanj in prekrškov, prav tako pa vnašajo v slovenski prostor politično, nacionalno in versko nestrpnost. Policija med drugim tudi ugotavlja, da številni migranti zagotavljajo logistično podporo določenim kriminalnim organizacijam tako v Sloveniji kot v tujini.

* Roman Batis, višji upravni delavec, Ministrstvo za notranje zadeve, Štefanova 2, Ljubljana

2. Migracijski pritiski na Republiko Slovenijo

Ilegalne migracije so prav gotovo ena od največjih težav, s katerimi se srečuje zahodna Evropa. V zadnjem letu, po vzpostavitvi schengenskih meja, je nezakonito preseljevanje izjemno naraslo tudi v Sloveniji. V svetovnem procesu družbenopolitičnih in ekonomskih sprememb postajajo migracijski tokovi globalen proces, v katerem se postavljajo v ospredje tudi vprašanja obvladovanja in preprečevanja nezakonitih migracij ter obvladovanje organiziranega kriminala.

Slovenija se s svojim geopolitičnim položajem ter ugodno prometno lego uvršča med države z izredno gostim prometom potnikov in blaga čez državno mejo. Tako je samo lani potovalo prek mejnih prehodov čez 184.000.000 potnikov oziroma nad 500.000 potnikov na dan. Podobno se je dogajalo tudi v tovornem oziroma blagovnem prometu, ko je čez mejne prehode prispelo v Slovenijo ali jo prepotovalo skoraj 3.000.000 tovornih vozil.

Slovenska meja z Avstrijo in Italijo je hkrati tudi zunanja meja t.i. schengenske Evrope, ki je začela zaostrovati nadzor nad imigrantskimi tokovi. Schengenski sporazum skoraj povsem odpravlja nadzor na notranjih mejah držav pogodbenic ter vzpostavlja prostor svobodnega gibanja ljudi, blaga, kapitala in storitev. Zato evropske države, ne samo da nadzirajo, temveč tudi omejujejo oziroma prepovedujejo nenadzorovano priseljevanje ter se zavzemajo celo za ustrezno integriranje že priseljenih tujcev. Nekontrolirano priseljevanje povzroča varnostne probleme in ustvarja družbeno nestabilnost ter krize. Slovenija se je glede na geografski položaj tako znašla na zelo izpostavljenem območju v zvezi z migracijskimi gibanji. V bližini slovenskih meja čaka na pot na zahod okoli milijon ljudi iz Azije, Afrike in drugih nestabilnih območij.

Veliki migracijski tokovi, ki se usmerjajo prek Slovenije v države zahodne Evrope, so z demokratizacijo vzhodnoevropskih držav ter z zaostrenimi družbenopolitičnimi ter vojnimi razmerami na območju Balkana dobili povsem nove razsežnosti. Slovenija predstavlja za številne vzhodnoevropske in afroazijske migrante predvsem tranzitno državo, v katero

številni prihajajo le zato, da od tod pobegnejo v evropske države, medtem ko za migrante s kriznih območij nekdanje Jugoslavije Slovenija že postaja zanimiva kot ciljna, imigrantska država.

Tabela 1: Območja iz katerih so najpogosteje emigrirali tujci v letu 1998

Območja emigriranja	Število oseb	%
Bivše republike Jugoslavije	7.095	51,6
Vzhodnoevropske države	3.771	27,4
Afroazijske države	2.105	15,3
Ostala	769	5,7
Skupaj	13.740	100,0

Samo s kriznih žarišč Kosova se je na območje naše države v preteklem letu pred vojnimi operacijami srbske vojske zateklo že več kot 5.000 ilegalcev, katerih pritisk v letošnjem letu je še posebej narasel neposredno pred vojaško intervencijo sil NATO pakta.. Po podatkih Visokega komisarijata OZN za begunce in izgnance je namreč na kriznem območju Kosova bilo prisiljeno zapustiti svoje domove 750.000 beguncev, ki so se zatekli v Črno Goro, Albanijo ali v Makedonijo. Nad 50.000 pa naj bi se jih skrivalo po gozdovih. Podobno velja tudi za emigrantska območja Romunije, Makedonije in Turčije, vendar tu preseljevanja spodbujajo družbenoekonomski, etnični oziroma narodnostni ipd. konflikti. Ti begunci so ne samo močan destabilizacijski dejavnik za Balkan, temveč pomenijo tudi nov val nenadzorovanih migracijskih pritiskov na zahodno Evropo ter s tem posredno tudi na Slovenijo, ki lahko postane v teh razmerah celo imigrantska oziroma ciljna država. Med posameznimi pribežniki je tako že zaslediti spoznanja o veliki kredibilnosti Slovenije kot imigrantske države. Slovenija je pri tem sprejela določene ukrepe za zmanjšanje oziroma zaježitve tovrstnih migracijskih tokov. Uspešno obvladovanje nedovoljenih migracij pomeni vzpostavitev učinkovitega nadzora državnih meja in mejnih prehodov, vizne politike, notranjega nadzora, urejanja statusa tujcev, učinkovite kaznovalne politike do urejenega vračanja migrantov.

Posledica takšnega ravnanja se kaže v naraščanju števila oseb, ki poskušajo za vsako ceno priti v Slovenijo. Tako se na mejnih prehodih z R Hrvaško in R Madžarsko, kjer so tudi največji tovrstni migracijski pritiski, srečujemo z velikim številom zavrženih oseb z območja nekdanje Jugoslavije in vzhodnoevropskih držav oziroma z velikim številom nedovoljenih pobegov čez državno mejo.

V preteklem letu so mejni policisti zavrnilo na mejnih prehodih več kot 38.000 oseb, medtem ko je poskušalo pobegniti čez državno mejo 13.740 oseb. Poskusi nedovoljenega vstopa v državo se kažejo med drugim tudi v uporabi najrazličnejših ponarejenih, prenarjenih in tujih dokumentih, medtem ko v notranjosti države ugotavljamo naraščanje zaposlovanja na črno, neprijavljanja bivališča, predolgega zadr-

ževanja v državi ipd. Podobne ugotovitve s težnjo naraščanja so zaznane tudi v letošnjem letu, ko mejni organi povprečno mesečno odkrijejo nekaj nad 1000 oseb, ki poskušajo ilegalno vstopiti v državo, medtem ko znaša temno polje (neodkriti primeri) predvidoma še enkrat toliko, saj po določenih podatkih več kot 60 % na mejnih prehodih zavrženih oseb, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop v R Slovenijo, poskuša vstopiti ilegalno.

Za pobege tujcev je značilno, da se v večini primerov, potem ko ilegalno prestopijo državno mejo z R Hrvaško oziroma Madžarsko, poskušajo prebiti v notranjost države in naprej v sosednji državi (Italijo oziroma Avstrijo). To so največ poskušali državljani vzhodnoevropskih ter afroazijskih držav, za katere Slovenija ni ciljna oziroma imigrantska država. Čeprav so državljani ZRJ v glavnem iskali stike in zatočišče za prebivanje pri sorodnikih in znancih v notranjosti države, narašča tudi število pobegov čez državno mejo z R Italijo, pretežno tistih oseb s Kosova, ki imajo sorodnike v zahodnoevropskih državah.

Tabela 2: Migracijski pritiski na R Slovenijo v letu 1998

Vrsta	Število
Ne prijavi bivališča v roku	143
Ostane dlje kot je dovoljeno	843
Deportirani	3.502
Ilegalni pobegi	13.740
Zavrženi na mejnih prehodih	38.642
Predolgo zadrževanje v državi	864
Vstop v državo, kljub prepovedi	83
Ne prijavi začasnega bivališča	952
Ne zapusti državo v roku	14
Odstranjeni	2.509

Ilegalci prihajajo v Slovenijo predvsem s treh večjih smeri, in sicer: iz Budimpešte, Zagreba in Reke. Od tod prihajajo na različne načine ter uporabljajo pri tem predvsem pomembnejše cestne in železniške komunikacije v smeri slovenske države. Na omenjene tuje centre se navezujejo tihotapski koridorji z belim in drugim blagom iz Turčije, ZRJ, Ukrajine, Rusije idr. Migracije tako postajajo vse bolj globalen pojav, saj prihajajo pribežniki v Evropo prek Slovenije tako iz vzhodnoevropskih kakor tudi afroazijskih držav in celo iz Južne Amerike. Zahodna Evropa je za omenjene migrante ideal, ki se kaže v visoki stopnji demokracije in v spoštovanju človekovih pravic ter drugih občečloveških vrednot sobivanja evropskih narodov. Zato mnogi migranti v domačem okolju razprodajo celotno premoženje in si s tem denarjem plačajo ilegalno pot na Zahod. Tak način vodenja ljudi iz revnih držav je postal zelo donosen posel, zaslužki pa so enako veliki kot pri drugih vrstah kriminalne dejavnosti, kjer posamezne kriminalne skupine kujejo velike dobičke s prevozi migrantov, ponarejanjem dokumentov, nastanitvijo, posredovanjem zaposlitev na črno, izrabljanjem žensk za pro-

stitucijo ipd. Gre namreč za novo obliko kriminala iz močno koristoljubnih motivov na račun stiske ljudi ter neustrezne, blage kaznovalne politike. Kriminal v zvezi z migracijami postaja vedno bolj organiziran in mednarodni. Da gre za izjemno veliko število ljudi, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, kažejo med drugim tudi podatki o številu podanih kazenskih ovadb in predlogov sodniku za prekrške zoper vodiče. Samo v preteklem letu je bilo tako obravnavanih 913 oseb. Zato je nadzor nad nedovoljenimi migracijami eno izmed pomembnih vprašanj mednarodnega sodelovanja in dogovarjanja držav.

Ilegalne migracije povzročajo tudi nastajanje specifičnega kriminala, katerega žrtve so na eni strani migranti, na drugi strani pa sami migranti nastopajo v vlogi storilcev kaznivih dejanj. V državi, ki je izpostavljena velikim migracijskim pritiskom, se lahko pojavijo tudi določeni ksenofobični odpori do tujcev, ki lahko prerastejo v proteste in etnične spore med tujci in avtohtonimi prebivalci. Tako je že sama namestitve beguncev v opuščeni vojašnici v Velikem Otoku pri Postojni in Ilirski Bistrici postala izredno moteča za okolje in je sprožila val nezadovoljstva med tamkajšnjim prebivalstvom in lokalnimi oblastmi.

Učinkovito obvladovanje ilegalnih migracijskih tokov je eden izmed ključnih pogojev za približevanje in integriranje Slovenije v EU. V zadnjem obdobju beležimo vrsto pritiskov in špekulacij v italijanskih medijih ter v javnih manifestacijah skrajnežev iz vrst Severne lige, ki pozivajo k samoorganiziranju pri varovanju vzhodne meje, ker naj bi bila le-ta slabo varovana. Podobne težnje smo zasledili tudi pri skrajno desnem policijskem sindikatu LISIPO iz Gorice, ko je na oblast naslovil celo peticijo z zahtevo, naj na mejo pošljejo vojaške odrede. Takšni pritiski bi lahko v evropski javnosti vzbudili mnenje, da je Slovenija še vedno del nestabilnega balkanskega območja.

Veliko število albanskih beguncev, ki se je zateklo v Slovenijo kot imigrantsko državo, ima lahko tudi določene varnostne implikacije za državo. Na takšne tendence nas opozarjajo italijanski varnostni organi, ki se srečujejo s številnimi albanskimi begunci, med katere se je pomešala tudi albanska mafija in posamezni albanski skrajneži. Albanske kriminalne organizacije, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem mamil in ljudi, so povezane tudi z OVK na Kosovu ter pri tem financirajo upornike. Celo na območju severne Italije albanska mafija deluje zelo agresivno in s svojim delovanjem izpodriva italijansko mafijo. Slovenska policija ugotavlja, da za posameznimi ilegalnimi pobegi stoji OVK, ki del denarja usmerja z vodenja migrantov v svoje centrale.

3. Ilegalni pobegi čez državno mejo

3.1. Značilnosti nedovoljenih pobegov

Statistični podatki o ilegalnih pobegih čez državno mejo v zadnjih petih letih kažejo trend naraščanja. Še posebno velik

skok smo ugotovili v preteklem letu, ko se je število ilegalcev v primerjavi z letom 1997 skoraj podvojilo. Število nedovoljenih pobegov je močno naraslo predvsem v drugi polovici leta 1998, ko so srbske vojaške sile pričele z obsežnejšimi vojnimi operacijami na območju Kosova. Te so povzročile množični beg albanskih prebivalcev s Kosova prek Slovenije v zahodnoevropske države. Velike ilegalne migracijske tokove pa so zaznali tudi z območij vzhodnoevropskih ter celo iz afroazijskih držav, kjer so družbenoekonomske razmere težavne, še posebno po izbruhu finančne krize v Južni Aziji. Podobno veliko število ilegalnih prehodov smo evidentirali le še v letu 1993, ko se je iz kriznih žarišč Bosne in Hercegovine na območje naše države zateklo pred strahotami vojne nad 70.000 začasnih beguncev, večinoma žensk in otrok.

Tabela 3: Število ilegalnih pobegov čez državno mejo v letih 1994 – 1998

Leto	1994	1995	1996	1997	1998
Ileg. pobegi	4.044	4.175	3.877	7.093	13.740
Indeks	100	103,2	95,9	175,4	339,7

Policija je od skupnega števila ilegalnih pobegov čez državno mejo obravnavala 65 % ilegalnih pribegov v Slovenijo in le 30,0 % poskusov oziroma pobegov iz Slovenije. Večina pribegov v Slovenijo je bilo evidentiranih na območju meje s Hrvaško in Madžarsko. Pri ilegalnih pobegih in pribegih je bilo odkritih in obravnavanih 13.740 oseb, od tega 8.935 pri pribegih v Slovenijo, medtem ko je 4.122 oseb poskušalo ilegalno zapustiti Slovenijo. V primerjavi s preteklim obdobjem se je tako število pribegov v državo v letu 1998 povečalo kar za 111,6 %, medtem ko se je število pobegov iz države povečalo za 79,7 %.

Tabela 4: Ilegalni pribegi in pobegi iz Slovenije v letih 1997/98

Vrsta pobega	1997	1998
Pobegi iz Slovenije	1.948	4.122
Pribegi v Slovenijo	4.971	8.935
Neznano	174	683
Skupaj	7.093	13.740

3.2. Ilegalni pobegi po mejah R Slovenije

Največ ilegalnih pobegov oseb in skupin so policisti odkrili na meji z R Hrvaško (35,8 %), kjer so bili ugotovljeni tudi največji migracijski pritiski državljanov ZRJ ter Romunov. Podobni trendi so bili ugotovljeni tudi na meji z R Madžarsko, kjer je bilo v preteklem letu evidentirano 29,2 % vseh ilegalnih prehodov oziroma pribežnikov. Večina ilegalcev po uspelem prehodu meje poskuša Slovenijo izkoristiti kot tranzitno državo za nadaljnji pobeg v Italijo oziroma Avstrijo. Pri tem poskušajo državno mejo prestopiti najpogosteje na območju UNZ Koper oziroma Nova Gorica, kjer je prehod meje tudi najlažji. Zaradi nedovoljenega prehoda državne meje z R Italijo je bilo v preteklem letu tako obravnavanih 3.407 tujcev,

medtem ko je bilo število pobegov na meji z R Avstrijo znatno manjše (715). Zanimljivo malo je bilo število pobegov na pomorskih mejnih prehodih oziroma modri meji.

V primerjavi z letom prej se je najbolj povečalo število nedovoljenih prehodov na slovensko-avstrijski ter slovensko-madžarski meji (184,5 % oziroma 131,6 %). Nekoliko manj pa jih je bilo ugotovljenih na meji z R Italijo in R Hrvaško (94,7 % oziroma 52,8 %).

Osebe, ki so nezakonito prehajale državno mejo so to

Tabela 5: Ilegalni pobegi po mejah v letih 1997 in 1998

Meja	1997	1998
meja s Hrvaško	3220	4921
meja z Italijo	1750	3407
meja z Avstrijo	254	715
meja z Madžarsko	1733	4014
pristanišča	36	19
ostalo	100	664
Skupaj	7093	13740

storile peš, v nekaterih primerih pa s prevoznimi sredstvi (najpogosteje z osebnimi avtomobili). Bolj poredko smo evidentirali pobege z vlakom ali z ladjo, na katero so prišli ilegalci, skriti v tovornih vozilih, iz Albanije kot slepi potniki. Vse pogostejši pa so primeri, ko pri pobegih sodelujejo razni vodiči in organizatorji, ki ilegalce pripeljejo v bližino mejnih prehodov, kjer ti pobegnejo čez zeleno mejo, nato pa jih omenjene osebe na slovenski strani ponovno prevzamejo in z avtomobili odpeljejo v notranjost Slovenije. V primerjavi s preteklim obdobjem, ko smo evidentirali večje število neorganiziranih pobegov, ugotavljamo v letu 1998, da je večina pobegov čez državno mejo organiziranih. Za njimi stojijo tudi dobro organizirane mednarodne kriminalne združbe.

3.3. Kraji ilegalnih pobegov

Najbolj izpostavljena mesta za ilegalne prehode državne meje so v bližini mejnih prehodov. Ilegalci pogosto uporabljajo pri prehodih območja, kjer potekajo cestne oziroma železniške komunikacije, po katerih se tudi orientirajo. Kot pomožne točke orientacije služijo tudi reke, nočna osvetljenost večjih naselij, daljnovodi, plinovodi, ipd. Tako je bilo največ ilegalnih pobegov ugotovljenih na zeleni meji ter v bližini mejnih prehodov (čez 76%). Na samih mejnih prehodih je bilo zabeleženih več kot 11 % pobegov. Največ prijatih ilegalcev je bilo tako ugotovljenih v bližini mejnih prehodov Dolga vas s Kobilskim kanalom in na območju vasi Kobilje, v bližini MP Obrežje pri Kalinu oziroma Slovenski vasi, Fernetiči, Škofije, Podgorje, Dragonja itd.

Posamezne mikrolokacije ilegalnih pobegov se v določenih časovnih obdobjih spreminjajo. Na to vpliva večja ali manjša

dejavnost policije v obmejnem pasu. Ko policija preseka posamezne ilegalne kanale na določenem območju, se vodiči takoj preusmerijo na druge lokacije ali pa uporabljajo povsem drugačno taktiko.

3.4. Čas dogajanja ilegalnih pobegov

Največ ilegalnih pobegov so policisti obravnavali zvečer in ponoči, medtem ko je število pobegov v dopoldanskem oziroma popoldanskem času manjše. Gostitve ilegalnih pobegov se pričnejo po 16 uri in naraščajo vse do zgodnjih jutranjih ur. V tem času policija odkrije več kot 64 % vseh ilegalnih pobegov čez državno mejo.

Tabela 6: Ilegalni pobegi čez državno mejo glede na čas storitve v letu 1998

Ura pobega	Število	%
00. – 04.	3.224	23,5
04. – 08.	1.857	13,5
08. – 12.	1.509	11,0
12. – 16.	1.469	10,7
16. – 20.	2.271	16,5
20. – 24.	3.410	24,8
Skupaj	13.740	100,0

Glede na dan v tednu so policisti odkrili največ ilegalcev v začetku tedna, in sicer ob torkih, sredah in ponedeljkih, medtem ko se konec tedna gostitve ilegalnih pobegov nekoliko zmanjšajo. Glede posameznih mesecev v letu pa policija ugotavlja, da je bilo največ pobegov odkritih konec leta oziroma v jesenskih mesecih. Po številu odkritih primerov tako prednjači mesec oktober z 2.110 primeri, najmanj pa jih je bilo ugotovljenih v zimskem času.

Tabela 7: Ilegalni pobegi čez državno mejo glede na dan v tednu v letu 1998

Dan v tednu	Število prijatih ilegalcev
Ponedeljek	2.118
Torek	2.271
Sreda	2.168
Četrtek	2.017
Petek	2.061
Sobota	1.566
Nedelja	1.539
Skupaj	13.740

3.5. Osebe, ki ilegalno prehajajo državno mejo

Prek območja R Slovenije oziroma njene državne meje, predvsem z Italijo, prehajajo v zahodnoevropske države tako državljani nekdanjih jugoslovanskih republik kot tudi dr-

žavljeni vzhodnoevropskih in afroazijskih držav. Policija je v letu 1998 odkrila in obravnavala 13.740 tujcev, ki so ilegalno pobegnili čez državno mejo ali 6.647 (93,7 %) več kot leto prej. Med osebami, ki so ilegalno pobegnile čez državno mejo, je bilo največ državljanov ZRJ 4.796 (633), Romunije 3.244 (2.649) in Makedonije 1.303 (765).

Tabela 8: Pregled oseb, ki so ilegalno pobegnile čez državno mejo v letu 1997/98 po državah

Država emigriranja oz. pobega	1997	1998
ZRJ	633	4796
Romunija	2649	3244
Makedonija	765	1303
Turčija	292	866
Hrvaška	798	760
Slovenija	322	380
BiH	275	229
Bangladeš	54	304
Irak	109	148
Kitajska	118	136
Iran	38	129
Siera Leone	31	125
Bolgarija	228	123
Ukrajina	93	112
Država emigriranja oz. pobega	1997	1998
Pakistan	11	107
Albanija	89	85
Moldovija	31	83
Italija	91	73
Egipt	98	66
Filipini	11	49
Sri Lanka	38	38
Indija	14	31
Češka	1	30
Rusija	13	27
Alžirija	12	22
Madžarska	15	21
Poljska	8	12
Afganistan	–	10
Nemčija	7	10
Maroko	5	9
Kolumbija	1	8
Francija	3	8
Belorusija	3	6
Avstrija	8	6
Armenija	1	6
Kamerun	–	5
Ruanda	9	4
Slovaška	–	4

Litva	3	4
Gruzija	1	4
Švedska	–	4
Nizozemska	3	4
Tunis	48	3
Slonokoščena Obala	–	3
Čile	–	3
Senegal	1	3
Zambija	–	2
Kongo	–	2
Gana	2	2
Gambija	–	2
Sirija	28	2
Švica	2	2
Mehika	–	2
Peru	–	2

Med osebami, ki so poskušale ali uspele pobegniti čez državno mejo, je bilo največ moških (79,3 %), medtem ko je bilo žensk kar 20,7 %. Tako visok delež žensk je predvsem posledica prebega celih družin, ki so se umaknile policijskemu in vojaškemu nasilju na Kosovu. Med ostalimi tujci, ki ilegalno pribežijo v Slovenijo, pa prevladujejo v glavnem moški.

Tabela 9: Ilegalci, glede na spol v letu 1998

Spol	Število ilegalcev	%
Moški	10.896	79,3
Ženski	2.844	20,7
Skupaj	13.740	100,0

Med ilegalci je bilo kar 843 ali 6,2 % otrok oziroma mladoletnih oseb, ki so pribežale v Slovenijo skupaj s starši. Med ostalimi starostnimi razredi pa so prevladovali osebe stare od 24 do 34 let (28,7 %), nekoliko manj je bilo oseb starih od 18 do 24 let (3.629 ali 26,4 %), starejša od 34 let pa je bilo 1.823 ali 13,3 % oseb.

Tabela 10: Ilegalci, glede na starost v letu 1998

Starostni razred	Število ilegalcev	%
Otroci	421	3,1
Mladoletniki	422	3,1
Od 18 do 24 let	3.629	26,4
Od 24 do 34 let	3.953	28,7
Nad 34 let	1.823	13,3
Neznano	3.492	25,4
Skupaj	13.740	100,0

Večina ilegalnih migrantov, ki so bili odkriti pri pobegih čez državno mejo, so bili tuji državljani (97,2 %), le 380 ali 2,8 % je bil Slovencev. Med tujci je bilo največ državljanov z območja nekdanjih jugoslovanskih republik (7.095), skoraj za polovico manj je bilo državljanov vzhodnoevropskih držav (3.771), medtem ko je bilo državljanov iz afroazijskih držav 2.105. V zanemarljivem številu so se pojavljali kot ilegalci državljani zahodnoevropskih držav (109).

3.6. Način nedovoljenega prehajanja državne meje

Glede načina nedovoljenega prehajanja državne meje ugotavljamo, da večina tujcev prestopa državno mejo peš skozi gozdove oziroma prek travnikov v bližini mejnih prehodov, v manjših primerih pa skriti v osebnih ali tovornih vozilih ali v železniških vagonih in ladjah. Prevladuje organizirano vodenje oseb ali manjših skupin čez državno mejo, katerih število v zadnjem obdobju še posebno narašča. Z organiziranim vodenjem se ukvarjajo tudi mednarodne kriminalne združbe, ki uporabljajo lokalne vodiče za logistično podporo njihovega delovanja. Skozi Slovenijo tako potujejo večje skupine ilegalcev iz različnih kriznih območij. Potujejo po etapah do lokacij-skrivališč, kjer jih prevzemajo drugi, specializirani vodiči za posamezne etape. Prevozi v glavnem potekajo z različnimi osebnimi avtomobili ter kombiji. Prevozniki pogosto uporabljajo poleg lastnih vozil tudi spojena vozila ali pa prav v ta namen kupljena starejša vozila, ki jih pozneje predelajo. Posamezni vodiči prevažajo prebežnike v takih vozilih v skrajno nečloveških razmerah. Tako je bil odkrit primer, ko je prevoznik stlačil v kombi kar 29 odraslih oseb, tako da je imel vsak na voljo le 0,15 kvadratnih metrov prostora, neredki pa so tudi primeri, ko vodiči prevažajo prebežnike kar v prtljažnikih osebnih avtomobilov ter celo v cisternah. Takšni prevozniki ilegalce postopoma pripeljejo v Slovenijo in jih namestijo v naprej predvidena stanovanja, hiše v bližini Ljubljane oziroma drugih krajev. Tu pa jih nato prevzemajo drugi prevozniki. Prostori, kamor namestijo ilegalce na prenočevanje, so v večini primerov neprimerni za prebivanje. V glavnem gre za barake, garaže, opuščene ali nedokončane stanovanjske hiše, zidanice in podobne objekte. Vodiči so ilegalce namestili celo v opuščene prostore svinjske farme. Samo prebivanje in nameščanje ilegalcev v omenjene prostore je izredno nehumano in sanitarno oporečno. V primerih, ko so ilegalci prebivali v bolj urejenih stanovanjskih prostorih, so jim vodiči še dodatno zaračunali to prebivanje v ceno ilegalnega vodenja.

V zadnjem obdobju je policija presekala vrsto ilegalnih kanalov za prevoz beguncev s predelanimi tovornimi vozili-bunkerji. V takšnih prostorih so organizatorji prepeljali tudi do 30 ljudi naenkrat. V glavnem so bili odkriti tako predelani tovorni avtomobili tujih registrskih območij, obstajajo pa tudi določeni podatki, da se s takšnim načinom prevozov ukvarjajo tudi nekateri slovenski prevozniki, povezani z organizatorji v tujini. V tovornih vozilih s posebej prirejenimi, prikritimi prostori za

ilegalce, so organizatorji večinoma tihotapili večje skupine državljanov Turčije, Bangladeša, Iraka, Pakistana, Kitajske in ZRJ. Odmevnejši primeri odkritja takih vozil na mejnih prehodih so privedli do razkritja dobro organiziranih mednarodnih kriminalnih združb, ki so operirale na območjih Hrvaške, Slovenije, Italije in BiH. Te kriminalne združbe so najemale ali kupovale že odpisana, starejša tovorna vozila, tudi cisterne in jih opremljale s ponarejenimi dokumenti. Predelavo tovornih vozil v bunkerje za skrivanje ljudi so nato zaupali nekaterim zagrebškimi obrtnikom. Iz informativnih razgovorov z nekaterimi ilegalci je bilo ugotovljeno, da so na območju BiH posamezne kriminalne združbe (vojni dobičkarji) že leta 1993 predelale vrsto tovornih vozil za tihotajenje orožja in ljudi.

Vodiči oziroma prevozniki, ki delujejo na območju Slovenije, so državljani različnih držav in so med seboj dobro povezani. Samo v preteklem letu je bilo v Sloveniji odkritih 269 vodičev, ki so bili predlagani sodniku za prekrške. Med njimi so prevladovali Slovenci (87), državljani ZRJ (39), Hrvaške (37), Romunije (34), BiH (18), Makedonije (16) itd. Najpogosteje takšni vodiči pripeljejo ilegalce do državne meje in jim pokažejo pot čez mejo. Isti ali drugi prevozniki jih nato odpeljejo v notranjost Slovenije na določene točke, kjer jih prevzemajo drugi prevozniki.

Ilegalci prihajajo na območje R Slovenije v glavnem iz treh večjih smeri:

- Budimpešta – Lenti – Dolga vas;
- Zagreb – Obrežje oziroma Zagreb – Varaždin – Čakovec in
- Reka – Jelšane – Ilirska Bistrica oziroma Reka – Dragonja.

Za odhod v Slovenijo v glavnem uporabljajo omenjene pomembnejše cestne in železniške komunikacije, v manjšem številu pa cestne komunikacije na območju UNZ Novo mesto oziroma Ljubljana, kar je razumljivo, saj je to območje zaradi naravnih in vremenskih razmer težje prehodno (Gorjanci, Kolpa).

Osebe, ki poskušajo ilegalno priti v Slovenijo, preuredijo in ponaredijo potne listine ali pa uporabljajo tujo potno listino. Ugotovljeno je bilo tudi več poskusov uporabe ponarejenih vizumov, osebnih izkaznic in bivalnih oziroma delovnih dovoljenj. Veliko storilcev prehaja državno mejo na ta način tudi zato, ker nimajo dovolj denarja za plačilo vodičev, ki jim bi organizirali ilegalno pot in ker je nabava ponarejenih dokumentov cenejša. V teh primerih imamo opraviti predvsem z osebami, ki nimajo denarja ali nočejo plačati ilegalnega prehoda, ali pa tudi z osebami, ki so bile pri pobegu na zeleni meji že prijete in zato poskušajo državno mejo prestopiti na tak način. V preteklosti so bile odkrite dobro organizirane mreže ponarejevalcev potnih listin, ki za 500 DEM plačila predručajajo in ponaredijo potno listino, žig in vizum. Nabava ponarejenih ali preurejenih potnih listin, delovnih in bivalnih

viz ter osebnih izkaznic poteka v Budimpešti, Sarajevu, Beogradu, Subotici, Zagrebu idr. Varnostno značilen je primer organizatorjev iz Subotice v ZRJ, ko za 3.500 nemških mark priskrbijo ilegalcem ponarejene slovenske potne liste, jih odpeljejo v Slovenijo, kjer jim nato voščiči poberejo potne listine in odnesejo nazaj v Srbijo, nato pa ponovno uporabijo za druge ilegalce. Največ oseb s ponarejenimi, prenašenimi in tujimi dokumenti so policisti odkrili na meji z R Hrvaško.

V veliko primerih tujci ob prijetju nimajo pri sebi osebnih dokumentov, zaradi česar jih ni mogoče vrniti tujim varnostnim organom. Pogosto pa so tudi brez sredstev za preživljanje. S postopki vračanja tujcev so dobro seznanjeni tudi voščiči in prevozniki, ki ilegalcem odvzamejo ali uničijo osebne dokumente (potne liste, vozovnice, hotelske račune in podobno) in druge dokaze, da so bili na Madžarskem ali Hrvaškem. Nemalo ilegalcev se, potem ko uspešno prestopijo mejo, kar sami predajo policistom, saj vedo, da jih bodo morali nastaniti v prehodnem domu, ali pa pot po Sloveniji nadaljujejo z različnimi prevoznimi sredstvi, največkrat s taksiji ali s kombiniranimi vozili. V zadnjem obdobju uporabljajo tudi javna prevozna sredstva. Voščiči pripeljejo ilegalce v manjših skupinah v različnih časovnih obdobjih na različne avtobusne postaje, jim kupijo vozovnice v smeri italijanske meje ter zadevo spremljajo v samem avtobusu. Način prevoza pogosto menjajo in kombinirajo z drugimi prevoznimi sredstvi. Prav tako uporabljajo različne cestne smeri, od lokalnih do regionalnih cest. Tako ilegalci ne potujejo do končnih avtobusnih postaj v bližini državne meje, temveč izstopajo po navodilih voščičev že veliko prej (Šempas, Cesta, Ajdovščina, Kozina, Črni Kal ipd.), nato pa jih usmerjajo proti državni meji peš ali z osebnimi vozili.

Ugotovili smo tudi več primerov tatvine osebnih vozil, motornih koles ter celo koles, in sicer na območjih, kjer potekajo ilegalni koridorji beguncev. Z vozili se nato ilegalci pripeljejo do bližine državne meje z R Italijo, kjer jih pustijo in pot čez mejo nadaljujejo peš.

V tovornih vozilih s posebej prirejenimi prikritimi prostori za ilegalce so organizatorji večinoma tihotapili večje skupine državljanov Turčije, Bangladeša, Iraka, Pakistana, Kitajske in ZRJ. Ilegalne poti so vodile prek BIH, Hrvaške in Slovenije v zahodno Evropo. V Slovenijo poskušajo nedovoljeno vstopiti s pomočjo slovenskih, hrvaških in drugih organizatorjev, ki jim plačajo za vodenje oziroma organizacijo ilegalnega potovanja večje vsote denarja. Organizatorji so z voščiči dobro povezani in natančno poznajo teren prek katerega vodijo ilegalce. Pri svojem delu uporabljajo različna vozila, naj-sodobnejša sredstva za nočno opazovanje in komuniciranje ter si tako hitro izmenjujejo informacije in se dogovarjajo za posel. Z radijskimi postajami prisluškujejo komuniciranje policije ter na ta način ugotavljajo morebitne zasede in lokacije policijskih enot. Prevozniki uporabljajo pri vodenju ilegalcev več vozil. Organizirajo predhodnice, ki z vozili pre-

vožijo predvideno traso in ugotavljajo postavitev policijskih enot. Ugotovljeni so bili že tudi primeri, ko so takšne predhodnice z vozili očitno namerno povzročile prometni prekršek in tako poskušale zamotiti delovanje policistov, medtem ko so prevozniki ljudi neopazno peljali dalje. Ali primeri, ko so voščiči lažno obveščali o prometnih nesrečah in drugih dogodkih na OKC UNZ ter s tem preusmerjali pozornost policije. Uporabljali so tudi različne taktike pri tihotapljenju. Tako celo namerno žrtvujejo manjšo skupino ilegalcev, da jih odkrije policija, glavnino ilegalcev pa voščiči spustijo šele v primerih, ko se policijske enote umaknejo.

Osebe, ki bežijo neorganizirano, si pomagajo na različne načine. V Romuniji si mnogi ilegalci priskrbijo po časopisnih oglasih osnovne podatke o načinu potovanja. Za to morajo plačati 150 DEM. Med ilegalci tako celo kroži posebno pismo, v katerem je natančno opisana pot od Romunije do italijanske meje, čas potovanja, orientacijske točke, kakor tudi način delovanja in kontrola mejnih policijskih organov. Več takšnih pisem je slovenska policija zasegla ujetim Romunom. Mnogi ilegalci, ki potujejo zaradi pomanjkanja denarja, si samostojno poiščejo kontaktno osebo oziroma voščiča šele v neposredni bližini državne meje ali v krajih, kot so Zagreb, Karlovac, Reka, Umag, Lenti ipd. Tu pogosto delujejo obmejni, lokalni voščiči, ki niso sestavni del večjih organiziranih kriminalnih združb. Pogosto gre tudi za kriminalce iz notranosti države, ki so se šele začeli ukvarjati z ilegalnim vodenjem, ali pa gre za najrazličnejše druge osebe, ki hočejo na hitro zaslužiti. Neredko imajo ilegalci pri sebi celo telefonske naslove posameznih voščičev ali krajev, kjer se takšne osebe nahajajo. Gre predvsem za osebe, ki se zadržujejo na avtobusnih in železniških postajah, v posameznih gostinskih lokalih, hotelih, pri taksistih ipd. Na območju Zagreba je več takšnih točk, med drugimi Omladinski dom, džamija, kjer nudi določene usluge bosanska zveza, medtem ko sta v Lentiju hotela Kerka in Zeta izhodišče za novačenje različnih migrantov slovenskim, madžarskim, hrvaškim ter romunskim voščičem. Na Reki obstaja Albanski klub, kjer deluje več kontaktnih oseb, ki organizirajo ali nudijo nadaljnjo pomoč pri ilegalnem vodenju številnim albanskim rojakom. Podobna kontaktna mesta so tudi določeni gostinski in drugi lokali, ki so v lasti Albancev.

3.6.1. Značilnosti nedovoljenih pobegov državljanov ZRJ

Državljan ZRJ albanske narodnosti so po številu ilegalnih pobegov najštevilnejša skupina. Tvori jo kar 35,0 % vseh ilegalnih migrantov, ki jih obravnava slovenska policija. Posledica njihovega emigriranja so družbenopolitične razmere na območju Kosova. Njihova ciljna država je v večini primerov Italija, Švica in Nemčija, vse pogosteje pa se pojavlja tudi že Slovenija, še posebno pri tistih beguncih, ki imajo na območju Slovenije sorodnike ali znanke.

Značilno za emigriranja tovrstne populacije je, da so v večini primerov organizirana oziroma vodena s strani po-

sameznih albanskih organizatorjev na Kosovu, v manjših primerih pa ugotavljamo spontane in individualne pobege. V Slovenijo ilegalno emigrirajo cele družine in večje skupine. Albanski organizatorji so spretno spletli mrežo vodičev in posameznih akterjev na območjih različnih držav, kamor usmerjajo svoje ilegalne migrantske tokove. Ti potekajo v glavnem v treh smereh:

- Kosovo-BiH-Hrvaška-Slovenija;
- Kosovo-Črna Gora-Hrvaška-Slovenija in
- Kosovo-Madžarska-Slovenija

V Slovenijo poskušajo v glavnem ilegalno vstopiti skozi Madžarsko (66,3 %), medtem ko jih ena tretjina prihaja čez Hrvaško. Iz Kosova potujejo v organiziranih skupinah, nameščeni v kombiniranih ali tovornih vozilih, ali z javnimi prevoznimi sredstvi na Madžarsko v Budimpešto ali direktno do Lentija. Vodiči jim tu priskrbijo prenočišča v hotelih, kjer čakajo nadaljnjo zvezo za Slovenijo. Prevzemajo jih lokalni vodiči iz območja Murske Sobotice ali Ljubljane in jih z osebnimi avtomobili odpeljejo do posameznih mest v bližini državne meje in jih peš napotijo proti Sloveniji. Po nekajurni hoji jih ponavadi v Sloveniji počakajo na dogovorjenem kraju isti ali po dogovoru z organizatorji drugi prevozniki. Prek Slovenije potujejo v več etapah in jih ponavadi v bližini Ljubljane namestijo v opuščene ali nedograjene hiše, garaže in podobne objekte, kjer prenočujejo in čakajo druge prevoznike za smer proti italijanski meji. Državljan ZRJ nimajo pri sebi potnih listin, saj jim jih vodiči odvzamejo neposredno ob prehodu meje na madžarski oziroma na slovenski strani. Osebe albanske narodnosti plačajo ceno emigriranja organizatorjem že na Kosovu. Ta je sicer različna, odvisna od načina prevoza in same organizacije. Povprečno pa znaša od 2.000- 3.000 nemških mark na osebo. Posamezna potovanje do imigrantskih držav potekajo hitro, brez večjih postankov, druga pa z nekajdnevnimi postanki na Madžarskem (v Budimpešti oz. Lentiju), BiH (v Sarajevu oz. Veliki Kladuši) in Hrvaškem (v Zagrebu, Reki in Umagu), kjer čakajo na prevzem drugih vodičev.

Državljan ZRJ, ki potujejo skozi BiH iz smeri Velike Kladuše ter skozi Hrvaško ob jadranski magistrali, vstopajo v Slovenijo najpogosteje skozi tako imenovani "istrski kanal".

V Slovenijo vstopajo na območju Jelšan oziroma reke Dragonje. Pri organiziranju nedovoljenih prehodov na tem delu meje sodelujejo predvsem osebe, ki živijo na območju Koprca oziroma Istre. Samo na območju Umaga, Poreča in Rovinja prebiva veliko število hrvaških državljanov albanske narodnosti, ki sodelujejo pri ilegalnem vodenju oseb. Državljan ZRJ po ilegalnem prestopu meje nadaljujejo pot z vozili ali peš proti Italiji in ponavadi prečkajo mejo v bližini Cereja, mejnega prehoda Škofije in Plavja ali v bližini MP Lipica.

3.6.2. Značilnosti nedovoljenih pobegov državljanov Romunije

Za romunske državljane je značilno, da večino nedovoljenih prehodov opravijo neorganizirano, v manjših skupinah, neredko pa odkrijemo tudi posameznike, ki se med seboj povežejo šele v bližini državne meje s Slovenijo in to prestopijo večinoma peš. Do ciljne oziroma imigrantske države Italije prihajajo iz smeri Hrvaške oziroma Madžarske ter Slovenije. Na območje Hrvaške vstopajo ilegalno iz ZRJ ob železniški progi, v bližini Šida, od tod pa nadaljujejo pot z avtobusi ali vlaki, redkeje s taksiji do Zagreba. Skozi Madžarsko v večini primerov potujejo z javnimi prevoznimi sredstvi do Budimpešte oziroma Lentija, kjer prestopijo mejo peš v bližini mejnega prehoda Dolga vas. Od tod se ponavadi usmerijo proti Sežani, kjer prestopijo mejo v bližini mejnega prehoda Fernetiči. Policija ugotavlja, da v zadnjem obdobju Romuni intenzivneje uporabljajo za ilegalen vstop v Slovenijo tako imenovano "hrvaško smer". Ta poteka iz Vinkovcev, Zagreba, proti Reki, nato pa se Romuni peš ali z avtobusi usmerijo v smeri Jelšan oziroma Staroda ali Podgorja in Rakitovca. V manjši meri uporabljajo "istrski kanal" v smeri območja Sočerge in Dragonje. V notranjost Slovenije vstopajo po gozdnih in drugih poteh, vzporedno z magistralnimi cestami ali železniškimi progami, ki potekajo v bližini mejnih prehodov. Omenjene smeri so uporabljali tako dolgo, dokler jih ni odkrila slovenska policija. Potem pa hitro spreminjajo in vzpostavijo novo smer ilegalnih poti. Takšno ravnanje romunskih prebežnikov kaže na dobro informiranost organizatorjev in vodičev.

Za vstop v Italijo uporabljajo najpogosteje območje Socerba, bližino istoimenskega maloobmejnega prehoda, v manjši meri pa dolino Ospa.

Značilno za Romune v zadnjem obdobju je, da pot iz Reke proti Sloveniji in naprej v Italijo večinoma prehodijo kar peš. Izogibajo se cestnim in železniškim komunikacijam in stikom z ljudmi ter hodijo predvsem ponoči. V primeru, da jih policija odkrije, se razkropijo, tako da je težko zajeti celotno skupino. Ilegalne poti čez državne meje načrtujejo tako, da jih prehodijo v glavnem ponoči in vstopijo na območje Italije v zgodnjih jutranjih urah. Pri tem se nekateri preoblečejo v čista in urejena oblačila, da ne zbujejo suma pri okoliških prebivalcih in varnostnih organih. Manjše skupine Romunov si pri potovanjih pomagajo z zemljevidi in pismi, v katerih je natančno opisana celotna pot od Romunije do Italije ter ravnanja varnostnih organov. Uporabljajo tudi druge načine prehajanja meje. Zelo pogosto se skrivajo v podvozijih ali prostoru za tovor romunskih tovornjakov, na stropih vlakov, v manjših primerih pa celo ukradejo motorna vozila.

Za organiziran prestop meje se romunski državljani odločajo v manjšem številu. Sama organizacija in tudi plačevanje potekata v Romuniji. Vodiči zberejo skupine 10 do 20 ljudi in jih legalno prek mejnega prehoda Džerdap pre-

peljejo v ZRJ, od tod pa ilegalno v Hrvaško. V bližini Vinokovcev jih prevzemajo posamezni vodiči in jih prepeljejo v Zagreb, kjer jih nastanijo v zasebnih stanovanjih, opuščeni ali nedograjenih hišah, ali pa jih celo pustijo čez noč čakati v bližnjem gozdu. Pri tem jih vodiči razdelijo v manjše skupine, prepeljejo neposredno do državne meje s Slovenijo (Starod, Jelšane, Obrežje ipd.), kjer jih peš usmerjajo čez mejo. V posameznih primerih smo ugotovili, da so romunski vodiči vodili skupine vse do Italije. Kadar so vodiči uporabljali motorna vozila, so bila ta opremljena s hrvaškimi registrskimi tablicami. Veliko je tudi primerov, ko vodiči uporabljajo za prevoz romunske tovornjake. Pogosto skrijejo skupino Romunov kar v prostor za tovor brez vednosti voznika. Takšen način skrivanja izvedejo najpogosteje na parkiriščih ponoči, tako da prerežejo ponjave tovornjakov ter skozi reže vkrcajo ilegalce. V primerih, ko romunski državljani sami nadaljujejo pot v smer Italije, jih vodiči natančno poučijo o poti in jim celo izročijo zemljevide z vrisanimi potmi.

3.6.3. Značilnosti nedovoljenih pobegov državljanov Makedonije

Državljan Makedonije so, takoj za državljani ZRJ in Romunije, najboljše skupina ilegalnih migrantov (1.303 ilegalcev oz. 9,5 %). Med njimi so predvsem osebe albanske narodnosti, ki bežijo iz Makedonije zlasti iz ekonomskih razlogov. Njihove ciljne države so Italija, Švica, prav tako pa tudi Slovenija.

Značilno za državljane Makedonije je, da posedujejo makedonske potne liste, s katerimi lahko brez ustreznih vizumov vstopajo v sosednjo R Hrvaško in tudi R Slovenijo. Zato posamezniki poskušajo legalno vstopiti v Slovenijo tako, da si priskrbijo ustrežna finančna sredstva, fiktivna garantna pisma, povratne letalske vozovnice, turistične aranžmaje ipd. Kolikor so na mejnih prehodih zavrjeni, poskušajo ilegalno vstopiti v Slovenijo in pot nadaljujejo naprej v Italijo posamično ali v manjši skupini. Iz Makedonije potujejo z javnimi prevoznimi sredstvi ali na podlagi aranžmajev določenih turističnih organizacij, ki se med drugim ukvarjajo tudi z organiziranim vodenjem prek državne meje. Ponavadi že na Hrvaškem dobijo vodiča, ki jih pripelje čez mejo ali pa jim je določena kontaktna oseba voznik ali sprevodnik makedonskega avtobusa, ki se v Zagrebu poveže z določenimi prevozniki.

V Slovenijo so pribežniki pogosto prihajali na letališče Brnik s turističnimi agencijami, ki so jim vračunale tudi ilegalno vodenje čez mejo. Povratne letalske karte so ob uspelem vstopu v Slovenijo kasneje stornirali. Ponavadi so omenjeni makedonski državljani iskali vodiče na avtobusni postaji v Kopru ali v nekaterih gostinskih lokalih, ki so v lasti oseb albanske narodnosti. Od tod so pot nadaljevali z osebnimi avtomobili v smeri Škofij, Hrvojev in Lipice.

Mnogo državljanov Makedonije je bilo že večkrat v Sloveniji še v prejšnji državi in dobro poznajo obmejno območje. Ti so v večini primerov samostojno in brez pomoči ilegalno pobegnili čez državno mejo.

3.6.4. Značilnosti ilegalnih pobegov državljanov afroazijskih držav

Državljan afroazijskih držav tvorijo po številu ilegalnih prehodov 15,3 % obravnavanih oseb. Njihova potovanja večinoma organizirajo kriminalne združbe že v matičnih državah. Nekateri prepotujejo celo pot v tovornih vozilih, drugi pa legalno z letali (Budimpešta, Istanbul, Sarajevo, Moskva) do držav, ki so najbližje zahodni Evropi. Prevozniki v teh državah nato prevzamejo nadaljnje vodenje v različnih vozilih. Njihova ciljna država je ena izmed držav zahodne Evrope. Pot nadaljujejo po kopnem, in sicer ilegalno, ter se pri tem najpogosteje "znebijo" potnih listov in ostalih dokumentov ali pa jim le-te odvzamejo organizatorji ilegalnih potovanj. Potovanja so dobro organizirana z več vodiči, vključujejo pa tudi lokacije, kjer osebe prenočujejo oziroma čakajo na nadaljnjo zvezo. Državljan Turčije v glavnem prihajajo z rednimi letalskimi linijami legalno iz Istambula v Sarajevo. Tu jih prevzamejo organizatorji, ki jih nastanijo po različnih hišah in jim uredijo vse potrebno za nadaljnjo pot. Prevzemajo jih različni prevozniki, ki jih s tovornimi avtomobili in kombiji prepeljejo do Slovenije in naprej v Italijo. Mnogo tujcev iz afroazijskih območij tudi pobegne iz Prehodnega doma za tujce. Ugotovljeno je bilo tudi, da je v samem domu delovala kontaktna oseba, ki se je povezovala s posameznimi vodiči v Sloveniji in tujini.

Poseben problem so državljani Irana, ki za vstop v Slovenijo niso potrebovali vizuma (do 7.11.1998), pot v Evropo pa jim je bila zaradi viznega režima in nepropustnih schengenskih meja zaprta. Slovensko ozemlje so pri tem zlorabljali, ko so zaprosili za status begunca po konvenciji. Tako so pridobili na času za nedovoljeno nadaljevanje poti proti zahodnoevropskim državam, v organizaciji posameznih kriminalnih skupin. Za večino omenjenih državljanov je bilo značilno, da o sebi dajejo lažne podatke, kar otežuje delo policije pri ugotavljanju identitete.

Imigrantske države za tujce iz afroazijskih območij predstavljajo predvsem Italija, Francija in Nemčija.

4. Osebe, ki nudijo pomoč pri nedovoljenem prehajanju državne meje

Policija je od skupnega števila ilegalnih pobegov čez državno mejo (13.740) ugotovila, da so kar v 8.320 primerih oziroma 60,6 % različne osebe nudile pomoč pri pobegu, medtem ko so v 5.420 primerih (39,4 %) osebe same pobegnile.

Tabela 11: Število ilegalnih pobegov pri katerih je ugotovljeno nudenje pomoči

Vrsta	Število pobeg.oseb	%
Nudenje pomoči	8.320	60,6
Brez pomoči	5.420	39,4
Skupaj	13.740	100,0

Značilno za osebe, ki so nudile pomoč pri ilegalnemu prehajanju državne meje je, da je šlo na eni strani za klasične vodiče, ki so le del dobro organizirane mreže organizatorjev ilegalnih pobegov na območjih več držav. Te osebe opravljajo tovrstne storitve predvsem za plačilo. Na drugi strani pa imamo opravka s številnimi lokalnimi vodniki, ki delujejo samostojno ali v navezi z manjšo skupino. Njihove storitve so ponavadi nekoliko cenejše, kot jih zasledimo pri prvi skupini.

Vedno več je tudi posameznikov, ki so se šele začeli ukvarjati s tovrstno dejavnostjo. To je še posebej pogosto na Hrvaškem oziroma v BiH pa tudi v Sloveniji, ko hočejo nekateri na ta način hitro priti do denarja. Med njimi je tudi vedno več klasičnih kriminalcev. Za to kategorijo oseb je značilno, kolikor niso nezaposlene, da tovrstno dejavnost opravljajo v glavnem ob koncu tedna, saj so med tednom zaposlene. Omenjene storitve opravljajo tudi zdomci, ki se kot vodiči ali prevozniki pojavljajo v vedno večjem številu, ko odhajajo konec tedna na Hrvaško in BiH. Te osebe so med drugim tudi klasični tihotapci najrazličnejšega blaga.

Povsem samostojno kategorijo tvorijo osebe, ki so zgolj nudile pomoč sorodnikom oziroma znancem, za svoje storitve pa v glavnem niso zahtevale plačila.

Za nudenju pomoči ilegalcem pri vodenju čez ozemlja različnih držav in pri prehodu državne meje vodiči oziroma organizatorji v glavnem zahtevajo plačilo. Vendar osebe, dobljene pri vodenju ilegalcev, v večini primerov zanikajo kakršno koli povezavo s plačilom, čeprav je bila pri posameznikih ob pregledu prtljage najdena večja količina denarja, še posebej nemških mark ali SIT, kar naj bi bil predjem plačila za nudenje uslug. Ostanek plačila naj bi vodiči pobrali po uspešno opravljenem prehodu državne meje. V zadnjem obdobju vodiči ne uporabljajo takšnega načina plačevanja storitev, saj je obremenilni material pri dokazovanju vpletenosti v ilegalna vodenja oseb. Plačila za opravljeno storitev dobijo po uspešno opravljenem prehodu neposredno od organizatorja. Plačilo se izvede v Sloveniji ali v tujini na določenem kraju.

Kriminalne organizacije, ki se ukvarjajo z ilegalnim vodenjem ljudi čez državno mejo, so dobro opremljene in organizirane. Na območju Slovenije in sosednjih držav deluje več takšnih organizacij, ki so si celo med seboj razdelile področja dela ter interesne sfere. Na voljo imajo različna vozila ter sodobna komunikacijska sredstva. V informativnih razgovorih z ilegalci in posameznimi vodiči oziroma prevozniki je bilo pridobljenih več

telefonskih števil oziroma naslovov, fotografij, zemljevidov z vrisanimi koridorji potovanja, kar vse skupaj kaže na dobro organizirano delovanje kriminalnih združb. Zasluzki omenjenih organizacij in posameznikov so izredno veliki in so odvisni od kraja vodenja ter končnega cilja.

Kriminalne združbe so razvejane in sestavljene iz večjega števila članov, katerih delo in pristojnosti so natančno opredeljene. Sestavljajo jih tako slovenski kot tudi hrvaški, bosanski, albanski, romunski idr. državljani. Glavni sodelavci so pogosto ostalim članom združbe, zaradi konspiracije, poznani samo po vzdevkih. Zunaj naše države obstajajo močni kriminalni centri, iz katerih delujejo organizatorji, ki so razpredli mreže vse do Slovenije. Ti se povezujejo z organizatorji na območju naše države in jim nudijo logistično podporo za kriminalno dejavnost. Po podatkih naj bi bilo največ takih organizacij na območju Ljubljane, Prekmurja in Primorske. V te posle naj bi se vključevalo tudi vedno več klasičnih kriminalcev ter prekupčevalcev z mamili, saj so zasluzki izredno veliki, stopnja tveganja njihovega odkritja in kasnejšega sodnega kaznovanja pa izredno majhna. Policiji zaradi izredne razvejanosti takšne dejavnosti in organizacij v več državah ter številčnosti oseb še ni dokončno uspelo prodreti in razbiti glavne organizatorje. V zadnjih letih so takšne združbe prepeljale v države zahodne Evrope na tisoče oseb iz Balkana in iz drugih vzhodnoevropskih ter celo afroazijskih držav.

5. Odkrivanje ilegalnih pobegov

Kljub težavam zaradi nedorečene kaznovalne politike, pomankljivega sodelovanja med različnimi institucijami, slabe tehnične opremljenosti in majhnih proračunskih sredstev ter kadrovskih težav, je slovenska policija s preventivno in represivno dejavnostjo uspela zajezi večji pritok ilegalnih migrantov ter deloma večji prodor mednarodnega organiziranega kriminala v Slovenijo.

Poleg tega je policija s številnimi ukrepi, namenjenimi učinkovitemu nadzorovanju državne meje in mejnih prehodov, povečala odkrivanje ponarejenih, ukradenih tujih potnih listin, osebnih izkaznic in drugih dokumentov ter okrepila odkrivanje tujcev, ki so ilegalno prebivali v državi, in jih učinkovito odstranjevala iz države. Vzpostavila je učinkovit informacijski sistem MNZ in povezavo z Interpolom ter pričela tehnično opremljati mejne prehode za odkrivanje ponaredkov ali zlorab potnih listin oziroma tehničnih sredstev za ugotavljanje tihotapljenja ljudi v vozilih.

Policija je v letu 1998 odkrila 269 (167) oseb, ki so vodile posameznike ali skupine čez državno mejo, in jih prijavila sodniku za prekrške, medtem ko je zaradi suma storitve kaznivega dejanja nedovoljenega prehoda državne meje podala kar 441 (163) kazenskih ovadb.

Prek Slovenije je ilegalno pobegnilo v Avstrijo le 5,2 % oseb, v Italijo pa 24,8 % vseh obravnavanih ilegalcev v

državi. Omenjene številke kažejo na visok standard varovanja državne meje, ki ga Sloveniji priznavajo tudi ostale evropske države.

Največ ilegalnih pobegov čez državno mejo so policijski organi odkrili in pri tem zajeli ilegalce in posamezne vodiče neposredno ob sami državni meji oziroma v njeni bližini, manjši del pa v notranjosti države pri legitimiranju sumljivih oseb, nadzoru kriminalnih žarišč oziroma kontroli prometnih vpadnic iz smeri državne meje. V primerjavi s preteklim obdobjem se je povečalo odkrivanje ilegalcev tudi na avtobusnih in železniških postajah in ob prometnih kontrolah na magistralnih in regionalnih cestah. Samo na avtobusnih postajah in postajališčih v manjših krajih v notranjosti je policija v 149 primerih odkrila večje skupine in posameznike, ki so pred tem pobegnili čez državno mejo. Največkrat je policija take ilegalce odkrila na avtobusnih postajah v Lendavi, Murški Soboti ter Mariboru.

Na uspešnost obvladovanja migracijskih pritiskov kažejo tudi podatki o številu vrnjenih ilegalcev, še posebno iz Italije in Avstrije. Slednji so nam v preteklem letu vrnili samo 2.904 pobeglih oseb s teritorija R Slovenije, medtem ko so nam varnostni organi Hrvaške in Madžarske vrnili le 166 oseb. S tem je bil preprečen velik odliv migrantov v notranjost držav Evropske skupnosti.

Na podlagi sklenjenih mednarodnih sporazumov o vračanju oseb so slovenski policisti v letu 1998 vrnili tujim varnostnim organom 3.502 (3.577) tujca, ki so prišli v državo ilegalno, in na samih mejnih prehodih zavrnili kar 38.642 (43.791) tujcev, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v državo.

Tabela 12: Subjekti odkrivanja ilegalnih pobegov čez državno mejo v letu 1998

Subjekt odkrivanja	Štev. odkritih primerov	%
Policijski organi v notranjosti	617	4,5
Policijski organi v bližini državne meje	10.053	73,2
Tuji varnostni organi	3.070	22,3
Skupaj	13.740	100,0

Med subjekte, ki pomagajo pri odkrivanju ilegalcev, uvrščamo tudi občane. Vendar pri tem ugotavljamo, da je stopnja sodelovanja policije z obmejnimi prebivalstvom še vedno na nizki ravni. Z izjemo nekaterih območij se obmejno prebivalstvo še ni dovolj vključilo v samozaščitno aktivnost, ki bi vplivala na večjo učinkovitost policije pri varovanju državne meje.

Koncept varovanja državne meje se je po Strategiji dela policije na državni meji prilagajal ogroženosti meje predvsem z uvajanjem in izvajanjem novih kombiniranih oblik varovanja.

Zaradi izredno povečanega števila nedovoljenih prehodov državne meje, še posebno na meji z R Madžarsko in R Hrvaško,

izvaja slovenska policija na teh območjih okrepljeno varovanje meje z dodatnimi policijskimi silami in z uporabo različnih tehničnih sredstev. Na meji z R Avstrijo je varovanje, državne meje koordinirano z avstrijskimi varnostnimi organi, določene oblike sodelovanja pa slovenska policija razvija tudi z madžarskimi in italijanskimi varnostnimi organi.

Za Slovenijo je polnopravno članstvo v EU strateški nacionalni cilj in prav zaradi tega se slovenska policija zavzema, da na južni meji vzpostavi režim evropske meje, ki pa se mora še konceptualno, tehnično in kadrovsko opremiti.

5.1. Čas odkrivanja

Čas odkrivanja pobeglih oseb je reakcijski čas, ki je potreben, da policijski organi osebo odkrijejo ter jo obravnavajo. Od skupnega števila nedovoljenih pobegov je policiji uspelo odkriti pobeglo osebo takoj kar v 62,2 % primerov, kar kaže na razmeroma ustrezno postavitev policistov za odkrivanje in prestrežanje ilegalcev na zeleni meji oziroma v neposredni bližini državne meje. Manjši delež oseb pa so policijski organi zajeli kasneje v notranjosti ali pa jih sploh niso uspeli odkriti. Za njihov pobeg so izvedeli šele ob deportacijah s strani tujih varnostnih organov (37,8 %).

Tabela 13: Reakcijski čas odkrivanja ilegalcev v letu 1998

Reakcijski čas	Število pobegov	%
Odkrit takoj	8.538	62,2
Odkrit kasneje	5.202	37,8
Skupaj	13.740	100,0

6. Problemi zaradi nedovoljenega prehajanja državne meje

Pri spremljanju problematike ilegalnih pobegov čez državno mejo oziroma migracijskih pritiskov na Republiko Slovenijo policija ugotavlja, da se tovrstna gibanja še zdaleč niso umirila oziroma ustalila. Naraščanje medetničnih konfliktov na Kosovu in širjenje nezadovoljstva prebivalcev Srbije z režimom Slobodana Miloševića sta močna dejavnika morebitnih destabilizacijskih procesov, ki lahko povzročijo ponoven množični beg ne samo beguncev s Kosova, temveč tudi z določenih območij Srbije, Črne Gore in Makedonije. Zato se postavljajo vprašanja o nadaljnji postavitvi oziroma učinkovitosti policije pri nadziranju državnih meja in mejnih prehodov, njene usposobljenosti za preprečevanje tihotapljenja ljudi oziroma odkrivanje ponarejenih, ukradenih ali tujih potnih listin, za odkrivanje tujcev, ki ilegalno prebivajo ter njihovo učinkovito odstranjevanje oziroma odkrivanje in prodor v mednarodne kriminalne združbe.

Največji problem pri tem je slaba kadrovska zasedba in tehnična opremljenost policije v enotah neposredno ob držav-

ni meji. Zaradi izrednega povečanja in angažiranja policije pri odkrivanju ilegalnih pribežnikov narašča tudi delo prek polnega delovnega časa ter nastaja problem izplačevanja letnega oziroma nadomestila. Ti problemi so se le delno omilili z dodatnimi kadrovskimi okrepitevami oziroma premestitvami policistov iz notranjosti oziroma iz specialne enote. Pri tem pa prihaja do številnih težav, saj policisti iz drugih enot ne poznajo dovolj dobro teritorija in prebivalstva, prav tako bi jih bilo treba predhodno ustrezno na hitro usposobiti. Na policijskih postajah, ki so vezane na vzhodno in južno mejo, je pretežna dejavnost policije usmerjena predvsem na preprečevanje nedovoljenih migracij, medtem ko je delovanje na ostalih varnostnih segmentih omejeno zgolj na reševanje nujnih zadev. S podobnimi težavami se srečujejo tudi kriminalisti. Posamezne uprave rešujejo težave z iskanjem novih oblik in metod delovanja. Vendar so te rešitve lečasne in nesistemske. Reševanje tega problema bo treba urediti z novo sistemizacijo, ki naj bi za varovanje državne meje predvidela določeno število novih policijskih delovnih mest.

Policijske enote so tudi neustrezno prostorsko in pomanjkljivo tehnično opremljene. Ob pregledu informacijskega in telekomunikacijskega sistema ugotavljamo, da so številni mejni prehodi zelo pomanjkljivo opremljeni. Še zlasti to velja za mejne prehode na meji z Republiko Hrvaško. Poseben problem je informacijska infrastruktura. MNZ nima dovolj zmogljivih povezav med mejnimi prehodi in glavnim strežnikom v Ljubljani (WAN). Prav tako na mejnih prehodih še ni napeljana lokalno računalniško omrežje (LAN). Vizualne preglede identifikacijskih dokumentov je treba dopolniti z elektronskim. Zato je treba nabaviti ustrezne čitalce, ki bodo omogočali razpoznavanje teksta, zapisanega po ICAO standardih, in kontrolo varnostnih mehanizmov dokumentov (OCR-B Reader). Vse mejne prehode bi morali opremiti s temi čitalci in njihov izhod vključiti v sedanje aplikacije za mejno kontrolo.

Pomembno vlogo pri povečanju učinkovitosti nadzora meja bo imel sistem za avtomatsko identifikacijo prstnih odtisov (AFIS). Zajemno mestonaj bi bilo opremljeno z delovno postajo s kamero in čitalnikom ter ustrezno programsko opremo. Ena bistvenih pomanjkljivosti sedanjega informacijskega sistema je, da ne zajema fotografij (podob, imidžev) oseb in predmetov. V to bazo se bodo vnašale fotografije oseb s tiraličnega registra v policijskih postopkih fotografiranih oseb ter fotografij osebnih izkaznic.

Pridobiti bi bilo treba ustrezno število sodobnih komunikacijskih sredstev, kot so GSM, mobilni ter radijske postaje, ki so tako varovane, da ni mogoč vdor v pogovor s strani kriminalcev. Neustrezno je tudi število naprav za odkrivanje ilegalcev v zaprtih prostorih tovornih vozil, kakor tudi naprav, kot so termovizija, razni senzori in kamere za nadzor prostora itd. Ob zajetju večjega števila ilegalcev je problem prostora za njihovo pridržanje in kriminalistično obdelavo. Prostor za pridržanje, ki jih uporabljajo policijske enote, namreč ne

ustrezajo tehničnim in drugim normativom, ki omogočajo spoštovanje temeljnih človekovih pravic pridržane osebe. Določeni problemi nastanejo tudi pri prevozu zajetih ilegalcev. Prevoz v zbirne centre oziroma Prehodni dom opravljajo policijske enote z intervencijskim vozilom. To pa pomeni med drugim veliko število prevoženih kilometrov in izpad intervencijskega vozila za opravljanje rednih nalog na območju policijske enote.

Med ostalimi težavami, s katerimi se srečujejo policijske enote, so tudi zdravstvene, sanitarne in druge težave, ki jih prinašajo s seboj pobegle osebe. Še posebno so izražene določene zdravstvene težave ilegalcev, saj so ti ljudje v večini primerov prehlajeni, podhlajeni, podhranjeni ter okuženi z garjami.

Glede na število ilegalcev iz različnih držav so določene težave tudi s sporazumevanjem. Mnogi ilegalci namreč ne obvladajo angleščine in je treba najti prevajalce za posamezne jezike iz afroazijskih območij.

Poseben problem je tudi hramba osebnih in tovornih vozil, zaseženih kot sredstvo, s katerim je bilo storjeno kaznivo dejanje. Ta vozila se sedaj hranijo v prostorih policijskih enot, ki pa za ta namen niso primerni in ustrezni. Prav tako pa tudi policija s tem prevzema odgovornost za morebitno poškodovanje ali odtujitev vozil.

Zaključek

Problem ilegalnih migracij je za notranje ogrožanje Republike Slovenije trenutno eden izmed najpomembnejših dejavnikov nacionalne varnosti. Glede na balkanski konflikt je pričakovati nadaljnje povečevanje tovrstnih gibanj v slovenskem prostoru. Slovenija je za številne ilegalne migrante iz vzhodnoevropskih in afroazijskih držav zgolj tranzitna država, medtem ko je za migrante z območja nekdanje Jugoslavije že zanimiva kot ciljna, imigrantska država.

Ilegalne migracije postajajo za organizirane mednarodne kriminalne združbe velik izziv, saj prinaša ta dejavnost velike zasluzke. Prav tako pa nastaja specifični kriminal, katerega žrtve so na eni strani migranti, na drugi strani pa nastopajo sami migranti v vlogi storilcev kaznivih dejanj in prekrškov. Z migracijskimi tokovi se pojavljajo tudi določeni ksenofobični odpori do tujcev.

LITERATURA:

1. Trnovšek, Bojan: Odklonskost migrantov v Sloveniji, **RKK**, 48, 1. 1997, s. 266-282,
2. Klinar, Peter: **Mednarodne migracije v kriznih razmerah**, Maribor, Obzorja, 1985,
3. Klinar, Peter: Osnove migracijske politike, **Teorija in praksa**, 1. 30, št. 7-8, s. 646-650,
4. **Kazenski zakonik Republike Slovenije**, Uradni list RS, št. 63/94,
5. Letno poročilo MNZ 1997.

Migration pressures on the Republic of Slovenia – Security aspects of illegal crossing of the state border in 1998

Roman Batis, Senior Administrative Officer, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

Migration pressures on the Republic of Slovenia have sharply increased in recent years. Most illegal migrants come to Slovenia from crisis areas of the former Yugoslavia. For numerous Eastern European and Afro-Asian migrants Slovenia basically presents a transit country, while for migrants from Kosovo it has already become interesting as a target country. Slovenia has also been confronted with international organised crime, which makes large profits by exploitation of migrants (smuggling, transport, illegal employment, illegal dwelling) and with the phenomena of xenophobia.

Key words: migrations, organised crime, illegal crossing of a state border, refugees, police, Slovenia

UDC: 343.343.6